

תורה שבת

הפצת ועידוד לימוד התורה הקדושה עם פירוש רש"י

י"ל לוימיר רבבות אלפי ישראל ע"י קרן תר"ג לטובת נשמת הרבני הנגיד הנכבד הר"ה ר' אריה (לייבל) בהר"ה ר' יונה רובין ז"ל

פרשת אמור

אייר תשפ"ה | גיליון ס"ט (שנה ב')

שערי תורה קבט מסכם ומבוא לפרשת השבוע

שבת של תורה פנינים מאירים לשולחן השבת

למי יהיה מוס?

בפרשת השבוע נאמר בתורה (ויקרא כא, יז) איש מנעך לדרתם אשר יהיה בו מוס לא יקרב להקריב להם אלקיו.

מדוע כתוב בלשון עתיד 'יהיה בו מוס'? בדרך רמז ומוסר נפלא מבאר הגאון רבי ברוך אברהם טולידאנו ז"ל, מו"ח מקס שבמרוקו, בספרו 'אמרי-ברוך': ישנם בעלי מידות רעות, שעתידים ללקות בגופם, כגון דיין הלוקח שוחד - עתיד להיות עיוור, כאמור (שמות כג, ח) כי השחוד יעור פקחים; או בעל-גאווה שעתיד ללקות בשבר עצמותיו, כאמור (משלי טז, ח) לפני שבר - גאון; וכיוצא בהם עוד מידות רעות שהלקוי בהם לוקה בגופו.

לפיכך יש להרחיק מעבודת המקדש איש בעל מידות רעות, אף שעשוי הוא נראה בריא ושלם בגופו, אבל בעתיד 'יהיה בו מוס', ולכן הוא פסול כבר עכשיו מעבודה!

תמיד של עם-הארץ

בפרשת השבוע מוזכרת מצות עריכת לחם הפנים, כאמור (ויקרא כד, ח) ביום השבת יערכנו לפני ה' תמיד. במסכת מנחות (צט, ב) מובאת שיטת רבי יוסי שאין הכוונה 'תמיד' כפשוטו, 24 שעות ביממה ללא הפסק, אלא אפילו סילק את הלחם הישן בשחרית, וסידר את החדש בערבית, אין בכך כל פסול, כי גם אם הלחם נמצא שעה קלה בבוקר ובערב על השלחן הרי זה בגדר 'תמיד'. הוסיף על כך רב אמי, שדברי רבי יוסי מתאימים עם שיטת רבי שמעון בר יוחאי, שאפילו למד אדם רק פרק אחד שחרית ופרק אחד ערבית קיים מצות 'לא ימוש ספר התורה הזה מפך', כי כשם שהנחת הלחם שעה קלה בבוקר ובערב נחשבת כהנחה 'תמיד', כך לימוד קצר בבוקר ובערב נחשבת כלימוד 'תמיד'. ברם, דבר זה אסור לאומרו בפני עמי הארץ, שלא יחשבו שאכן די רק בלימוד קצר, ולא ילמדו תורה לבניהם.

על פי דברים אלו אמר הגה"ק רבי יוסף שאול נתנון ז"ל, בעל שו"ת שואל ומשיב, חידוש חריף ומחודד: במסכת חגיגה (כו, א) מבואר שכאשר עלו ישראל לרגל לבית המקדש, הוזהרו את עמי-הארץ שלא יגעו בשלחן, משום שעמי הארץ מטמאים במגע, ואם יגעו בשלחן והוא ייטמא, לא יהיה אפשר להוציא את השלחן ולטבול אותו, משום שהלחם צריך להיות עליו 'תמיד'!

אך לאמיתו של דבר היה אפשר להוציא את השלחן לטבילה, כשיטת רבי יוסי שמה שנאמר 'תמיד' אפשר לקיים בהנחת הלחם רק בבוקר ובערב. אלא שאם עמי-הארץ ישמעו שזו הכוונה של 'תמיד', הם יגלו את הסוד שגם בלימוד קצרצר שחרית וערבית אפשר לקיים מצות לימוד תורה, דבר שהם אסורים לדעת. לכן הוזהרו דווקא אותם שלא יגעו בשלחן, שיבינו שמה שנאמר 'תמיד' פירושו כפשוטו תמיד ממש!

אוצר התורה יחלומים מתוך הפרשה

אמר אל הכהנים בני אהרן ואמרת אליהם (כא, א) אמור ואמרת, להזהיר גדולים על הקטנים (רש"י) לכהנים אין נחלה ואחווה בארץ, כך שכאשר כהן מת בהשאירו יתומים רכים, אין להם כל מקור מחיה, כי הקטנים אינם יכולים לעבוד עבודה במקדש ולקבל חלק בקרבנות. לכן, מזהיר כאן הכתוב את הגדולים 'על הקטנים' - היתומים הכהנים הקטנים, לדאוג לכל מחסורם ברוחניות ובשמיות.

(תורת משה, להגה"ק בעל חתם סופר ז"ע)

קדשים יהיו לאלהיהם (כא, ו)

אל להם לכהנים להבליט ברבים את קדושתם מתוך התנשאות ורוממות, ואל להם ללבוש בגדי כהונה מחוץ למקדש כדי להתנשא. אלא: 'קדשים יהיו' - רק 'לאלהיהם' - קדושתם ומעלתם תהיה רק לשם שמים, ולא לכבוד עצמם.

(הרחב דבר, להגה"ק הנצי"ב מוולאז'ין ז"ע)

עצרת הוא (כג, לו) קשה עלי פרידתכם (רש"י)

הקב"ה אומר: קשה הוא פירוד-הלבבות בין בני אדם, בפרט כשזה בטענת 'עלי', כשחושבים כאילו המחלוקת היא לכבודי, כביכול מחלוקת לשם שמים. מחלוקת כזו היא קשה מנשוא...

(אהבת שלום, להרה"ק רבי מנחם מענדל מקוסוב ז"ע)

מה בפרשה:

נושאי הפרשה:

א. כהנים

מצוות מיוחדת ואיסורים מיוחדים נאמרו לכהן: א. האיסור להיטמא למתים, מלבד לקרוביו. ב. האיסור להתחתן עם גרושה וחללה ושאר פסולות כהונה. ג. החיוב לנהוג כבוד בכהן, כהן גדול נאסר להיטמא אפילו לקרוביו, ואסור לשאת אלמנה.

ב. מומים

כהן בעל מום אסור לעבוד במקדש, אולם מותר באכילת קדשים ותרומה. כמו כן, אסור להקריב בהמה בעלת מום, והפסוק מפרט את סוגי המומים באדם ובבהמה.

ג. טמאים

כהן טמא אסור באכילת תרומה עד הערב שאחרי טבילתו, ובאכילת מעשר עד אחרי הטבילה. אשת כהן ועבד כנעני של כהן מותרים באכילת תרומה, וכן בת כהן שהתאלמנה או התגרשה ללא בנים. אולם ישראל ועבד-עברי אסורים באכילת תרומה, ואם אכלו משלמים קרן וחומש.

ד. קרבנות

בהמה מותרת להקרבה רק מהיום השמיני ללידתה. חל איסור לשחוט 'אותו ואת בנו ביום אחד'. והתורה מזכירה שוב את איסור פיגול בשחיטת קרבן תודה.

ה. קידוש השם

בני ישראל מצווים שלא לחלל את השם, ולמסור נפש למען קידוש השם.

ו. מועדות

בפרשה מובאים בהרחבה דיני מועדי השנה: א. חג המצות, ומצות קרבן פסח. ב. ספירת העומר, והקרבת מנחת העומר. ג. איסור אכילת 'חדש'. ד. חג השבועות, ומצות שתי הלחם. ה. ראש

כחלק מחומש ויקרא הנקרא 'תורת כהנים', גם רוב המצוות בפרשת אמור קשורות לכהנים ולעבודה במקדש. אך לצד זאת, מעוטרת פרשתנו בשלל נושאים ומצוות שאינם קשורים באופן ישיר לכהנים ולמקדש.

מצוות בכהנים • כהן בעל מום • קרבנות מבהמות בעלות-מום • אנשים האסורים באכילת תרומה וקדשים • דינים בקרבנות • שחיטת אותו ואת בנו • קידוש השם • מועדי השנה • מנורה ולחם הפנים • פרשת המגדף • מכה אדם ובהמה

השנה, ומצות הזכרת זכרונות ושופרות. ו. יום הכיפורים, ומצות הצום. ז. חג הסוכות, מצות הסוכה ונטילת לולב. ח. שמיני עצרת.

בכל המועדות יש לשבות ממלאכה, ולקדש את היום באכילה וכסות נקיה והקרבת קרבנות מוסף. בפרשת המועדות מובאת גם מצות שמירת שבת, ומצוות עיבוד שנה וקידוש החודש, וכן מצוות פאה ולקט בשדה.

ז. נרות ולחם

בפרשה נלמד על הדלקת המנורה במקדש, ועריכת לחם הפנים על השלחן.

ח. מגדף ומכה

בסיים הפרשה נלמד על המגדף שנענש בעונש סקילה, ודיני ההורג אדם, שמתחייב מיתה, ואילו ההורג או מכה בהמה חייב בתשלום ממון.

מבט על פרשת בהר - בחוקותי הבעל"ט:

פרשת בהר:

מה בפרשה: תחילת פרשת בהר עוסקת בדיני שמיטה ויובל, והמשך הפרשה מוקיפה שלל הלכות הקשורות למקח וממכר של קרקעות ועבדים, והאפשרות לבטל את המקח.

נושאי הפרשה: שמיטה ויובל • הונאה בממון ובדברים • גאולת שדה אחווה • בתי ערי חומה • בתי חצרים • והחזקת בו • ריבית • דיני עבד עברי • עבד יהודי בבית גוי

פרשת בחוקותי:

מה בפרשה: פרשת בחוקותי, הנועלת את חומש ויקרא, מוקדשת בחלקה הגדול לברכות עבור שומרי המצוות, וקללות לעוזבי המצוות. בהמשך מוזכרים כמה דינים הנוגעים להקדש ולמעשר-שני ומעשר-בהמה.

נושאי הפרשה: ברכות וקללות • ערכין • תמורה • פדיות הקדש • חרמים • מעשר שני • מעשר בהמה

חיים של תורה מעלת וחשיבות לימוד חומש ורש"י

כל הפרשה מתחילה ועד סוף

"הרה"ק רבי שלמה מזוועהיל ז"ל היה נוהג בכל ערב שבת אחר חצות, לפני שהתחיל להעביר הסדרה שנים מקרא ואחד תרגום, ללמוד תחילה כל הפרשה עם פירוש רש"י, ורק אחר כך העביר הסדרה שנים מקרא ואחד תרגום, ולא יצא מגדרו לבטל קביעות זאת בשום פנים לדחות למחרת או למועד, אפילו אם היתה השעה דחוקה לו ביותר."

(ספר צדיק יסוד עולם)

נישא השבוע:

מסירות נפש

ולא תחללו את שם קדשי ונקדשתי בתוך בני ישראל אני ה' מקדשכם (ויקרא כב, לב).
מה תלמוד לומר 'ונקדשתי'? - מסור עצמך וקדש שמי... וכשהוא מוסר עצמו,
מסור על-מנת למוות, שכל המוסר עצמו על-מנת הנס, אין עושיין לו נס (רש"י)

דם יהודי הוא דם של מסירות נפש לקדש שם שמים. הקריאה העולה מדברי רש"י אלו 'ונקדשתי' - מסור עצמך וקדש שמי! הדהדה באזניהם של יהודים בכל הדורות אשר מסרו נפשם למען שמירת התורה והיהדות.
סיפורי הוד וגבורה רבים חקוקים בספרי דברי הימים לבית ישראל על מסירות נפשם של גדולי הדורות, וגם של יהודים פשוטים, שהסכימו למסור את חייהם ולא לוותר על יהדותם, ועל כך - בסיפורים שלפנינו:

אתה יכול לירות בי...

בגמר מלחמת העולם השנייה, חזר כ"ק האדמו"ר ממחננובאק זי"ע ממזרח רוסיה, בו שהה במהלך המלחמה. ביקש הרבי לישיב בשלוה, אולם כעבור זמן קצר, קפץ עליו רוגזה של המשטרה הרוסית החשאית, ששלחו אותו למשך עשר שנים לסיביר, ללא כל נימוק מיוחד. שם, בעיר ליבסאיב הוטלה עליו עבודת פרך בכריתת עצים גדולים ביערות החשוכים, בטמפרטורות קיצוניות של 40 או 50 מעלות מתחת לאפס.

במשך כמה חודשים הצליח הרבי להתחמק מלעבוד בשבת, או מלחנות בשבת על דף הנוכחות או על דו"ח העבודה. אולם בוקר אחד הוא זומן אל הקצין הממונה אשר שאל אותו על היעדר חתימתו בגליון העבודה. השיב הרבי: 'תורתנו הקדושה אוסרת עלינו לעבוד או לכתוב ביום השבת!' חמתו של הקצין בערה בו. הוא שלף את אקדחו וירה יריה באויר כדי להפחיד את הרבי. אבל במקום זאת פתח הרבי את חולצתו לרווחה, ואמר ללא התרגשות: 'אתה יכול לירות בי! אבל אני את השבת לא אחלל!'

הקצין נדהם מעוז הרוח. הוא השיב את האקדח לנרתיק ואמר לרבי: האמת, גם אני יהודי, ואני מכבד אותך על נכונותך למוות למען אמונתך! מעתה לא תיאלץ לעבוד בשבתות או בחגים!

הצניעות הזה...

כאשר נאסר כ"ק האדמו"ר רבי יוסף יצחק שניאורסון מליובאוויטש זי"ע על ידי השלטון הקומוניסטי ברוסיה ב'אשמת' הפצת תורה במדינה, ניסו חוקריו למוטט את רוחו באיומים שונים, אך הרבי ענה על הכל בתוקף ובביטחון, ועל מה שלא רצה לענות - לא ענה. באחת החקירות התרחת החוקר, שלף את אקדחו, נפנף עמו מול האדמו"ר ואמר: 'דע לך ש'צניעות' קטן זה כבר שכנע אנשים רבים לשנות את

תוספת חילול שבת...

וביום השביעי שבת שבתון (ויקרא כג, ג)
כשעבר פעם הרה"ק רבי ברוך מגארליץ זי"ע סמוך ל'טעמפל' של הרפורמים ימ"ש, וראה שהם מקדימים להתכנס שם בליל שבת בשעה מוקדמת, נענה ואמר בחריפות: אצלנו יש מושג של 'תוספת שבת', ואילו ב'טעמפל' זה מקיימים "תוספת-חילול-שבת"...

לא מכריחים לאכול

וקדשתי כי את לחם אלהיך הוא מקריב קדש יהיה לך (ויקרא כא, ח) וקדשתו - על כרחו, שאם לא רצה לגרש, הלכה ויסרה עד שיגרש. קדוש יהיה לך - נהוג בו קדושה לפתוח ראשון בכל דבר ולברך ראשון בסעודה (רש"י)

ביקר פעם הגאון רבי אליהו חיים מייזל זי"ע אב"ד לודז', במעונו של גביר אחד להתרמו לצידיקה חשובה. הגביר הגיש תקרובת לכבודו של האורח הדגול, אולם גם לאחר הפצרות מרובות סירב רבי אליהו חיים לטעום מאומה, כמנהגו שלא לטעום בבתי נדיבים. נענה הגביר ואמר: הרי נאמר בתורה 'וקדשתו וגו' ודרשו חז"ל (נדרים סב, ב) 'לפתוח ראשון,

לב לדעת

הכרת והבנת מושג בתורה

תושב ושיכיר

בפרשת השבוע, כשהתורה מפרטת מי הם האסורים באכילת תרומה, נאמר (ויקרא כב, י) **תושב כהן ושיכיר לא יאכל קדש**. בדומה לכך יש פסוק אחר בפרשת בא, כשהתורה מפרטת את האסורים באכילת קרבן פסח (שמות יב, מה-מו) **תושב ושיכיר לא יאכל בו**. אולם קיים הבדל בפירוש הפסוקים, שכן בפרשת בא לגבי קרבן פסח פירש רש"י 'תושב' - זה גר תושב, ו'שיכיר' - זה הנכרי. אבל כאן בפרשת אמור לגבי תרומה מפרש רש"י שהכוונה לשני סוגים של עבד עברי, 'תושב' - זה עבד נרצע שהוא קנוי לו עד היובל, ו'שיכיר' - זה עבד שלא נרצע ועובד עד לשש שנים.

עניינים לראות הבנת מילה אחת בתורה

גבן

כששומעים על פלוני שהוא 'גבן', או שיש לו 'גיפנות', מבינים שהכוונה שגבו כפוף, כתוצאה מעמוד השדרה הכפוף.

אולם רש"י בפרשתנו מפרש את הפסוק (ויקרא כא, יט) **או גבן, וז'ל: 'שגביני עיניו שערן ארוך ושוכב'**. כלומר: גבן הוא אדם אשר השערות בגבות-העיניים (הצומחות בתחתית המצח, מעל כל עין), הן שערות ארוכות ושוכבות על גבי העיניים.

אמנם יצונו, שהכינוי 'גבן' לבעל גב עקום, אינו שיבוש גמור, משום שבגמרא (בכורות מג, ב) מובאת שיטה, שגבן הוא אדם ששדרתו עקומה. מעניין להזכיר שהחזקוני כאן מפרש שגבן הוא איש עב וכבד כמו הר, ונקרא 'גבן' מלשון 'הרים' גבוניים.

ואנשים לשמוע בללי רש"י הק' בדקדוק הראשון

מרגל או מרגל

'בחדר האוכל של הישיבה נתפס מרגל' - נכתב בסנסציה המרעישת בעלון השבועי המופץ בישיבה. 'חשד לריגול בחדרי הפנימייה' - זעקו שוב הכותרות בשבוע שלאחר מכן.

עד מהרה התברר שמאחורי המהלך הפרסומי עומד ארגון 'לשון-נקיה' הפועל לעידוד לימוד הלכות שמירת הלשון בקרב הבחורים. במאמר המערכת הובאו דברי רש"י מהשבוע שעבר, בפרשת קדושים, המבאר את הפסוק (ויקרא יט, טז) **לא תלך רכיל בעמך**. רש"י מסביר, שמספרי לשון הרע נקראים הולכי רכיל, משום שדרכם של אנשים האוהבים לספר לשון הרע, שהם מרגלים בבתי חבריהם לראות או לשמוע איזה דבר רע שיוכלו לספר אחר כך לאחרים. כשאומרים על פלוני שהוא מרכל, הרי זה כאילו נאמר שהוא מרגל, כי האותיות ג' ו'כ' מתחלפות.

יסוד זה מבוסס על פי הכלל שכל האותיות אשר צורת הגייתן יוצאת ממקום אחד באברי הפה, הרי הם מתחלפות זו בזו. אותיות הגרון: א, ה, ח, ע. אותיות השפתיים: ב, פ, מ, אותיות החיך (בעומק הפה סמוך לגרון): ג, י, כ, ק. אותיות הלשון: ד, ט, ל, נ, ת. אותיות השניים: ז, ס, צ, ר, ש.

חכמת התורה

אמרות חכמה ופניני שפר מגדולי הדורות על פרשת השבוע

ולברך ראשון, וליטול מנה יפה ראשון. אם כן, גם תלמיד חכם יש לכבד במנה יפה...

ענה לו רבי אליהו חיים: אכן כן, אבל שים-לב שרש"י בפרשת אמור אינו מזכיר 'ליטול מנה יפה ראשון', וזאת למה? משום שרש"י מביא שם את דרשת חז"ל 'וקדשתו - על כרחו', ובשעה שהמדובר על כיבוד במנה יפה, לא שייך 'על כרחו'... לא מכריחים אדם לאכול מה שהוא לא רוצה...

קבלת תענית...

ועניתי את נפשותיכם (ויקרא כג, לב)

אחד מתושבי שכונת 'שערי חסד בירושלים' חלה במחלה מסוימת, כתוצאה מכך נאסר עליו לאכול דרך הפה, אלא היה נזון רק באמצעות אינפוזיה. הוא היה שבור מאד ממצבו, והנה באחד הימים נכנס האיש אל הגאון מטשעבין זי"ע לשאול אודות איזה ענין הנוגע למצבו הרפואי, וכשראה הרב את מצב רוחו הירוד, שאל אותו הרב: 'האם אתה זוכר לקבל עליך קבלת-תענית כל יום בתפילת מנחה?'... העיד אותו יהודי שהערה מחויבת של הרב מטשעבין החייתה את רוחו והעניקה לו מבט אחר על מצבו.

פולמוס כניסת הכהנים לציון הרשב"י במירון

הציון, בעקבות מסורת שקבלו מאבותיהם כי הקמת המבנה על הציון נעשתה באופן המתייר לכהנים להיכנס לציון.

כך מבואר בספר 'ברכה משולשת' (להגרמ"מ הכהן פקשר זצ"ל, פ"ב סעיף לא, ושם בהערות אות קד) שהכהנים נכנסים לציון הרשב"י, משום שהרה"ק ר' אברהם גלנטי כשנבה את הבניין על קבר הרשב"י השאיר פותח טפח, כפי מסורת המקובלת בשם הרה"ק ר' שמואל העליר אבר"ק צפת, וכך מקובל בשם עוד צדיקים מהדורות שלפניו.

כיפין על כיפין

גם בספר 'לציון נפש צבי', מביא בשם כ"ק הגה"צ רבי נחמן כהנא זצ"ל מספינקא בני ברק, שאמר כי לציון הרשב"י מותר לכהנים להיכנס לכל הדעות, מחמת שהבנין בנוי באופן שהטומאה אינה בוקעת לתוכו, והוא עצמו, שהיה כהן מיוחס מנכדי הגאון בעל קונטרס הספיקות ז"ל, נכנס פנימה על סמך היתר זה. אלא שבקרב נכדיו יש שתי נוסחאות, יש המוסרים שהקבלה היא שעשו את הקבר עם 'פוחת טפח', ויש המוסרים שעשו את הקבר 'כיפין על גבי כיפין'.

המפקקים בזמננו

אמנם יש לציין שבדורות האחרונים יש המפקקים על היתר זה, כי אין מועיל פותח טפח רק אם הוא פתוח מן הצד, וטוענים שבזמננו אין ידוע על איזה פתח מן הצד.

ואכן דוד האחרון התפשט המנהג אצל הרבה כהנים שאינם נכנסים למערת הרשב"י, ובפרט כשבשנים האחרונות גם התגלו חששות למערות קבורה במעלה הר מירון, ולכן סידרו דרך מיוחד לכהנים המוביל עד לבית כנסת מיוחד להם סמוך ונראה לציון הקדוש. אך אין להתעלם מכך שיש גם היום הרבה כהנים חשובים הממשיכים כמסורת אבותיהם להתיר הכניסה לקבר הרשב"י.

הפולמוס הסער

כדרכם של פולמוסים תורניים אשר זה בונה וזה סותר כדרכה של תורה, יצאו דוד האחרון כמה קונטרסים וספרים לדון בשאלה זו לאיסור או להתיר. לראשונה דן בכך בהרחבה בספר 'תורת כהנים', בו הוא דוחה את ההיתרים הנ"ל המבוססים על המסורת הקדומה, ומסיק לאסור את הכניסה לציון. כתשובה לקונטרס זה יצא לאור החיבור 'פתחי טהרה', במטרה ליישב את קושיותיו ולהתיר כניסת כהנים לציון הרשב"י על פי המסורת המקובלת מהדורות הקודמים, כך גם בספר 'חזקת טהרה' יצא להגנת מנהג המתירים. לעומתם, בספר 'טהרת הכהנים כהלכתה', מאריך להצדיק את האוסרים. והרוצה להרחיב בעניין, יעיין במקורות אלו.

לסיום, חשוב להבהיר שמאמר זה לא נועד להורות הוראה למעשה, ולא לנקוט צד לאיסור ולא להתיר, אלא להרחיב את הידיעות בלבד.

בפרשת השבוע אנו לומדים על האיסור לכהנים להיטמא למתים, כמו שנאמר (כא, א) **אָמַר אֶל הַכֹּהֲנִים בְּנֵי אֶהֱרֹן וְאֶמְרָתְ אֲלֵהֶם לִנְפֹשׁ לֹא יִטְמָא בְּעַמִּים.**

צדיקים אין מטמאים?

לפני כארבע מאות שנה התפשט מאד המנהג בארץ ישראל, שהכהנים הולכים על קברי צדיקים, בנימוק שקברי צדיקים אינם מטמאים. הם נשענו על כמה מקורות בהם מבואר לכאורה כך, כגון דברי התוספות (כתובות קג, ב) שרבינו חיים כהן אמר שאם היה בפטירתו של רבינו תם היה מיטמא לו. או על דברי המדרש שהביאו התוספות (ב"מ קיד, ב) שאין טומאה בצדיקים, ודברי הוהר"ק (וישלב קסח, א; חיי שרה קכה, א, ועוד) שצדיקים מתים במיתת נשיקה ואין בהם טומאה.

המנהג בארץ ישראל

כך מעיד הרב החיד"א (פני דוד, בשלה): 'וכן הוא מנהג הכהנים להשתטח על קברי הצדיקים... ומנהג ישראל שהכהנים הולכים להשתטח על קברות הצדיקים תורה היא'. וכך מעיד הרה"ק בעל בני יששכר זי"ע בספרו אגרא דכלה (פרשת בהעלותך): 'וכן נוהגין בארעא קדישא עד היום שהכהנים הולכים על קברי הקדושים'.

קולות משרעים

בדורות מאוחרים יצאו גדולי הדורות חוצץ נגד מנהג זה שהוא מנוגד להלכה. התשובה הרחבה ביותר בעניין זה כתב הגאון רבי יצחק הכהן רפפורט בעל 'בתי כהונה' (סימן כ"ג), והיא התשובה שהיתה למראה עיניהם של גדולי הדורות, שהכריעו על פי מסקנת דבריו לאסור כניסת כהנים לקברי צדיקים.

כך כתב גם הגאון רבי חיים חזקיהו מדיני, רבה של חברון לפני כמאה שנה, בספרו שדי חמד (אסיפת דינים מערת ראש השנה סימן א סק"ו): 'מה שאזיהו כהנים הולכים להשתטח על קברי הצדיקים, אנכי הדל לא היתיר שום צד היתר והאיסור מפורש בדברי הרב בתי כהונה שציינתי בספרי, והסומכים על המובן מדברי הוזהר הקדוש, יהא להם אשר להם, ובסודם אל תבא נפשי, ומי שיש בידו למחות לא ימנע טוב, כי בדבר שמפורש בדברי הפוסקים לאסור מאן ספין להתיר?!' (והאריכו בזה עוד באחרונים, שו"ת מרש"א אלפנרדי ח"א סימן כ"ג; דברי יחזקאל [שינאווא] שו"ת סימן לו, פאת השלחן הלכות ארץ ישראל פ"ב סעיף יח, ועוד).

קבר הרשב"י במירון

למעשה, רוב מוחלט של הפוסקים הכריעו באופן נחרץ לאסור את כניסת הכהנים לקברי הצדיקים, וכך התקבלה ההוראה למעשה בדורות האחרונים.

יצא מן הכלל הוא ציון התנא האלקי רבי שמעון בר יוחאי באתרא קדישא מירון, ישנם הרבה משפחות וקהילות חשובות של כהנים הנוהגים היתר להיכנס אל

אמר "היום ל"ג בעומר" - האם יכול אח"כ לספור בברכה?

בפרשתנו נאמר (ויקרא כג, טו-טז) **וּסְפַרְתֶּם לָכֵן מִמַּחֲרַת הַשָּׁבֹת וְגו' תִּסְפְּרוּ חֲמִשִּׁים יוֹם וְגו'.** נפסק בשלחן ערוך (או"ח תפט, ד) שאם חבירו שואל אותו קודם הספירה כמה סופרים היום, יאמר לו: אתמול היה כך וכך, שאם יאמר 'היום כך וכך', אינו יכול לחזור ולמנות בברכה.

לא הזכיר השבועות יספור אחר כך בלי ברכה.

ל"ג בעומר

מצוי בליל ל"ג בעומר שאדם משוחח עם חבירו ומזכיר שהיום הוא ל"ג בעומר, וכתבו כמה פוסקים (כף החיים; דעת תורה, ועוד) שבמקרה כזה יכול לספור בברכה, מחמת כמה צירופים: א. כי לא הזכיר השבועות, רק הימים. ב. כיון שלא התכוון כלל לשם ספירה, ובפרט אם התכוון מעלת ושבח היום. ג. כיון שספר בראשי תיבות ובגימטריא, ולא פירש את המילים, ויש אומרים שאין זו נחשבת לספירה (ראה שערי תשובה סק"ו).

אך לכתחילה יזהר שלא להזכיר את יום ל"ג בעומר לפני שספר ספירת העומר כדי שלא להיכנס לספיקות.

בלי כוונה

הפוסקים מבארים (ראה משנ"ב סק"ב) הטעם שאינו יכול לחזור לספור בברכה, אף שמצוות צריכות כוונה והוא הרי לא התכוון לשם מצוה, כי לענין ברכה יש להחמיר ולחוש לשיטה שמצוות אינן צריכות כוונה.

בלי השבועות

אולם כותבים הפוסקים (שעה"צ סק"ח) שכל זה הוא רק בשבוע הראשון של ספירת העומר, בו סופרים רק ימים, אבל כאשר צריכים להזכיר ימים וגם שבועות, אם ענה רק מספר הימים ולא מספר השבועות, לא יצא ידי חובתו בכך, ויחזור ויספור בברכה.

אולם כמה אחרונים חולקים על כך, ובתשובות והנהגות (ח"ד סי' ק"ה) כתב שהמנהג שגם אם

הזכיר בליל ל"ג בעומר קודם הספירה שהיום הוא ל"ג בעומר, יכול אחר כך לחזור ולספור בברכה.

הלכה
למעשה

התורה וההפטרה ביאור שייכות ההפטרה לפרשת השבוע

החוט המקשר: דיני הכהנים

בפסוק ל"א, בנבואת יחזקאל הנביא המתנבא אודות בית המקדש השלישי לעתיד לבוא, כאשר הכהנים הכשרים מבני צדוק ישובו ויעבדו את העבודה בבית המקדש, וגם אז ישמרו על דיני הכהונה, כפי שהנביא מפרט, שלא ייטמאו למתים, ויחזרו רק נשים הכשרות לכהונה, הם יורו הלכות לישראל ויקבלו את מתנות כהונה.

תחילת פרשת אמור עוסקת בדיני הכהנים, האסורים להיטמא למת ולשאת אשה גרושה לכהן הדיוט ואלמנה לכהן גדול, ועוד מדיני הכהונה.

בהקשר לכך תיקנו להפטיר השבוע בספר יחזקאל פרק מ"ד, מפסוק ט"ו עד סוף הפרק

עומקה של תורה עומק ועיון בדברי רש"י בפרשת השבוע

הדיבור הנפול: כל מאכל קרוי לחם

בא לרבות כל סעודה, דהיינו שאר קרבנות.

בלי מנחות

ביתר ביאור כתב בגור אריה, שבדואי בקרבן תמיד שייך שכל הסעודה נקראת על שם הלחם, כי בקרבן תמיד מביאים מנחות שהם הלחם, ונקרא כל הקרבן על שם הלחם. אבל בשאר קרבנות, יש מהם הבאים בלי מנחה, והיה מקום לחשוב שקרבנות אלו אינם נקראים לחם, לכך פירש רש"י שגם כאן נקראת הסעודה על שם הלחם, כי כל סעודה בעולם נקרא על שם לחם.

קדשים קלים

באופן אחר ביאר במשכיל לדוד, שמהפסוק הראשון היה אפשר לחשוב שבעל מום אסור רק בקדשי קדשים, לכן חזרו רש"י ומרבה כל סעודה, כולל קדשים קלים.

בס"ד בשבוע הבא - חזק חזק ונתחזק!

מסיימים את ספר ויקרא אחרי 7 שבטות תמימות של לימוד תורת כהנים בידיעה ברורה והבנה נפלאה

היכינו למבחני הסיכום והחזרה על כל ספר ויקרא - החל מסוף השבוע הבעל"ט

ידיעת התורה

בחינה עצמית בפר' השבוע עם פירש"י

מדור תורת ששועי מופיע במערכת מדי יום שני - ותן להשיב על החידות עד יום ראשון בשעה 24:00 כ'דרם פרוט או כיון 'קול התורה' שנתה 7 היום ומתחבולת המון תשובות במערכת, מחמת קוצר הירעה או עורכים ומפרסמים את תמציתם כבד | בן המשבים נכונה מתקומות הנרעה בשבועות יסוף דעת - 200 @ 3 X זוכים חידוד בפרשה - 100 @ 3 X זוכים | כמוהו בקופסא - 150 @ 3 X זוכים

תורת ששועי

פרפראות וחיידים על פרשת השבוע ופירוש רש"י הק'

חידוד בפרשה משה רבינו

מצא בפירוש רש"י בפרשתנו תשובות לשאלות הבאות:

- א. את מי הרג משה רבינו? | ב. את מי קבר משה רבינו?
- ג. מי נכנס לבית דין של משה? | ד. מתי אכל משה בשר?

ממונה בקופסא מהיום השמיני

בפרשת השבוע נאמר (ויקרא כב, כז) **שור או קבש או עז כי ילד וגו' ומיום השמיני והלאה יצרה לקרבן אשה לה'**. באחת הפרשיות בחמשה חומשי תורה מביא רש"י פסוק זה ולומד מכאן הלכה הנוגעת להקרבן בכור בבמה. היכן הם דברי רש"י אלו?

יוסיף דעת שלוחו של אדם כמותו

על הכתוב בפרשת השבוע (ויקרא כד, יד) **ורגמו אתו כל העדה**, כותב רש"י: 'כל העדה - במעמד כל העדה, מכאן ששלוחו של אדם כמותו'. השאלה המתעוררת: ידוע שהגמרא במסכת קידושין (מא, ב-מב, א) דנה באריכות מה המקור בתורה ששלוחו של אדם כמותו, ולפי דברי רש"י כאן תמוה, מדוע לא למדו בגמרא מהנאמר כאן 'כל העדה' ששלוחו של אדם כמותו, אתמאה!

פרשת תזריע מצורע פתרונות

יוסיף דעת - 'וטמא טמא יקרא' - למה?
על הכתוב בפרשת השבוע (ויקרא יג, מה) **וטמא טמא יקרא**, מפרש רש"י: 'וטמא טמא יקרא - משמע: שהוא טמא ויפרשו ממנו', והשאלה הנשאלת, מדוע פירש רש"י כן שקריאת 'טמא-טמא' היא במטרה שיפרשו ממנו, ולא פירש דבריו חז"ל בגמרא (שבב סז, א; מ"ק סז, א) שהמצורע קורא 'טמא-טמא' במטרה להודיע צערו לרבים, ורבים יבקשו עליו רחמים?
מכל קצוי ארץ הגיעו אלפי תשובות אל מערכת 'תורה שבכתב', מאת הלומדים החשובים, להלן נציג לקט מקוצר של חלק מהתשובות:
א. גם דרשת רש"י הובא שם בגמרא, אלא שהדרש שהביא רש"י עולה על הכתוב 'טמא יקרא' ומכך דרשו שהטמא יקרא לרבים לומר: טמא אני, כדי שיפרשו ממנו. והדרש השני שהביאו בגמרא נדרש מכפל הלשון 'טמא טמא, רבות שאר המונעים, וגם שצריך להודיע צערו לרבים שיבקשו עליו רחמים (רא"ם, על פי הגמרא שם).
ב. אמנם בגמרא שם הובאו שני הדרשות, אבל רש"י סובר שהדרש שצריך להודיע בשביל שיתרחקו ממנו, היא דין וחיוב מדיני מצורע, ואילו הדרש שיבקשו רחמים, הוא עצה טובה ולא דין, ולכן לא הביאו.
ג. רש"י נטה אחר הדרש הזה שיפרשו ממנו, כיון שהיא דרשה קרובה לפשוטו של מקרא יותר, כי על דרשת הגמ' יש להקשות למה צריך המצורע לומר 'טמא' כדי שיבקשו עליו רחמים, והלא במה שיראו אותו שבגדיו פרומים וראשו פרוץ וכו', ודאי הכל יאמרו שיש לו צער, ויבקשו עליו רחמים, אלא ודאי שדרש זה הוא אסמכתא בעלמא ואינו עיקר הדרש (מלאכת הקודש לרבי משה טולידנו).
ד. רש"י סבר ששני דרשות אלו לכאורה סותרים זה את זה, שהרי לטעם הראשון שיפרשו ממנו, יתקיים בו 'הוא הבדיל בין איש לאשתו ובין אדם לחבירו לפיכך אמרה תורה בדי ישב', ואילו לדרך השנייה אדרבה חבירו יהיו קרובים אליו בלבם כשתתללו עליו, ולכן רש"י לשיטתו שהביא (פסוק מו) את דרשת הוא הבדיל בין איש לאשתו וכו', לכן הביא רש"י רק דרש זה שאמירת טמא היא כדי יפרשו ממנו.
ה. שני דרשות אלו אחד הם, שצריך להודיע לרבים כדי שלא יטמאו, אלא שכיוון

שמודיע לרבים וחס על צערם שלא יטמאו ממנו ויצטערו, לכן מידה כנגד מידה הם יתעוררו לבקש עליו רחמים שיסור ממנו צערו, ונמצא שלא נטה רש"י מדרשת חז"ל, כי שניהם אחד.
ו. יתכן שהוקשה לרש"י, אם העניין היה רק להודיע צערו לרבים, לא היה צריך להשתמש בלשון זו 'טמא' אלא בלשון נקיה יותר 'איני יכול להכנס למחנה' 'איני טהור' וכדומה, ומלשון 'טמא' משמע שהיה גם עניין של 'תפרשו ממני שלא תיטמאו'.
ז. היות ובתרגום אונקלוס, שניתנה מסיני, כתב 'ולא תסתאבון', דהיינו שההכרזה היא כדי שלא יטמאו, לכן בחר רש"י בדרש זה.
ח. כי תחילה צריך אדם לדאוג שאחרים לא ייגעו ולא יטמאו ממנו, ורק אחר כך יכול לדאוג לעצמו שיבקשו עליו רחמים, ולכן בחר רש"י בדרש הראשון שלא יטמאו ממנו.
ט. בגמרא לא כתוב שההכרזה היא 'כד' שיבקשו רחמים, אלא 'צריך להודיע צער לרבים, ורבים מבקשים עליו רחמים', משמע שהם מעצמם מבקשים רחמים, ולא זו המטרה שלו בהכרזה טמא טמא.
חידוד בפרשה - דירות ובתים שאלות:
א. מה ההוכחה מפרשת השבוע, שחתן בשבעת ימי המשתה יש לו כבר דירה?
ב. מה ההוכחה מפרשת השבוע שבער היו משלבים בתים בשילוב של אבנים עצים ועפר?
תשובות:
א. רש"י ויקרא יג יד: חתן ונתני לו כל שבעת ימי המשתה לו ולכסותו 'ולביתו'.
ב. ויקרא יד, מה: **וְנָתַן אֶת הַבֵּית אֶת אֲבִינוּי וְאֶת עֲצָיו וְאֶת כָּל עֵצֵי הַבֵּית**.
ממונה בקופסא - ממצאת
שאלה: בפרשת השבוע נאמר (ויקרא יג, נא) **צרעת ממצאת הנגע טמא הוא**, ורש"י כאן מביא שהוא מלשון קוץ מכאיב ודוקר, או מלשון קללה, אולם באחת הפרשיות בחמשה חומשי תורה מביא רש"י פסוק זה ומבאר ביאור אחר, שהמילה 'ממצאת' היא מלשון 'חסרון'. התעד היכן הם דברי רש"י אלו?
תשובה: בפרשת כי תבוא על הפסוק (דברים כה, כ) **יִשְׁלַח ה' בְּךָ אֶת הַמָּאֲרָה**, כותב רש"י: 'המארה - חסרון כמו צרעת ממצאת (ויקרא יג, נב)'.
פרי עטם של לומדי תורה שבכתב מרחבי תבל

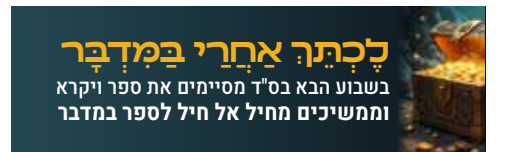
פרי עטם של לומדי תורה שבכתב מרחבי תבל

שינוי לטובה

אודה לכם מאוד מאוד על המיזם העצום של תורה שבכתב. אני זכיתי להימנות על דבר מצוה אצלכם כבר מתחילת הדרך, ובזכותכם פשוט השתנה לי כל המושג של 'שנים מקרא ואחד תרגום', אפי' קריאת התרגום השתנה לטובה, כי בזכות זה אני שם לב ומבין יותר את התרגום. אני ב"ה כבר מחתן ילדים, ועל אף שלמדתי הרבה רש"י, אך מעולם לא זכיתי להכיר באמת את החשיבות של הלימוד היקר הזה מתוך הבנה ושימתי הלב. גם ילדיי זוכים לראות את האושר בלימוד זה וחלקם מצורפים אף באופן קבוע ללימוד והמבחנים וחלקם מצורפים חלקית.

זכותו של רבן של ישראל, רש"י הקדוש, תגן עליכם ועל כל התומכים במפעל הקדוש הזה.

מתוך הכרת טובה ותודה עמוקה: חיים אריה ד.

לכתה אחרי במדבר
בשבוע הבא בס"ד מסיימים את ספר ויקרא וממשיכים מחיל אל חיל לספר במדבר

קו 'קול התורה' 02-500-2018 לחיון מארה"ב: 351-9881-1518 | לחיון מאנגליה: 0131-0613-4433

הצטרפו ללגיטו של מלך לומי ונבחנו תורה שבכתב

לרישום והצטרפות | מערכת מבחנים יומיים ושבועיים מדור 'תורת ששועי' | הגרלות ענק ומתן שכרה בצדה

לקבלת היליון השבועי בדוא"ר: 7: gts025002018@gmail.com | לקבלת הניוולטר היומי: ts025002018@gmail.com

מערכת השיעורים עברית | לשה"ק | אידיש סיכום יומי קצר | שיעור יומי מורחב | שיעור שבועי מתומצת שיעורי מבוא ושיעורים שונים | שמעו ותחי נפשכם

מאירים את העולם

אלפי יהודים רוצים ליהנות ממתיקות צוף התורה שבכתב

מאות בתי כנסת ומוקדי הפצה
ברחבי הארץ, מבקשים להצטרף
ולקבל את הגיליון מדי שבוע

**בתרומה חודשית קטנה
אתה יכול לזכות בהפצת
התורה להמוני יהודים!**

ניתן לתרום לקבלת מארז הגיליונות
במשלוח ישיר לנקודת הפצה שלכם

או

לתרום לפתיחת מוקדי הפצה חדשים
מתוך רשימת בתי הכנסת הממתינים

**לתרומה ופתיחת מוקד הפצה – חייגו:
02-500-2018 שלוחה 6 < 2 < 1**

בשעות המענה האנושי - או בהשארת הודעה

או בכתובת הדוא"ל:

ts025002018@gmail.com

בהגרלות בין הנבחרים ברציפות
משך כל פרשת תזריע מצורע זכה:

הגרלה על גביע מפואר

הרב יששכר מאיר בן זמרה -
ירושלים, צילו של היכל

שמות שאר הזוכים ב'תורה כארד'
יפורסמו בס"ד בסוף חומש ויקרא

גם השבוע נמשכת סדרת הגרלות הענק מתן שכרה בצדה לנבחרים מדי יום במהלך כל ספר ויקרא

אמור

בין הלומדים והנבחרים מדי יום בפרשת אמור
הגרלה על שעון יד יוקרתי ומפואר

שעוני
מותג
since 1972

בנוסף: בין הלומדים והנבחרים
ברצף בלי הפסק ויקרא - אמור

הגרלה

35 זוכים - 100 ₪ תורה כארד

בהר ובחוקותי

בין הלומדים והנבחרים מדי יום בפרשת בהר ובחוקותי
הגרלה על שואב שוטף

שיא החשמל והמיזוג

סניף אלעד
03-5356555

בנוסף: בין הלומדים והנבחרים
ברצף בלי הפסק ויקרא - בהו"ב

הגרלה

40 זוכים - 100 ₪ תורה כארד

הדרן עכר ויקרא

בין הלומדים והנבחרים ברצף בלי הפסק על כל ספר ויקרא
הגרלה

50 זוכים - 150 ₪

תורה כארד

ההגרלות הינם בנוסף להגרלות היומיות והשבועיות הקבועות |
התמונות להמחשה בלבד | ע"פ תקנון המבצע שפורסם